

korzystać sobkostwa kapitalistów, ze szkodą majstrów drobniejszych i robotników.

Prosimy rozważyć n. p. uchwałę, dotyczącą drobnego przemysłu, który chcemy dźwignąć w kraju wszelkimi siłami, a rękodzielnicy przemysłowcy bez żadnej racji dążą do jego zgnięcia, uchwalając uroczyście, by drobny i przemysł poprzestawał na zaopatrywaniu potrzeby domowej li tego, który go wykonuje, i aby produkt jego nie wolno było pozbywać! Wszak uchwały takiej nawet na serjo brać nie można. Czyż autorowie jej nie zastanowili się nad analogją jej z zakazem, aby krawiec lub szewc nie sprzedawał swoich wyrobów, lecz robił je tylko na swoją potrzebę własną.

Przeciw uchwałom wiecu zaprotestowało stronnictwo robotników wiedeńskich, mających za godło „Wahrheit“. Tego stronnictwa nikt o anarchizm posadzić nie może, gdyż są to ludzie pracy rzeczywistej, nie mający nic wspólnego z partją przewrotu. Tak samo powinien protestować każdy czy to robotnik czy nie, komu tylko dobro kraju własnego i przemysłu, na sercu leży. Miara i umiarkowanie panowie! Tam gdzie jest nadużycie wolności zarobkowania, tam możecie być pewni poparcia ze strony opinji, ale strzeżcie się naruszać swobodę każdej rzetelnej pracy. W takim nierozsądnym usiłowaniu spotkacie się z oporem, i będziecie izolowani.

Znowu głos rosyjski w sprawie polskiej.

Z powodu przybycia cara do Warszawy *Ruskiej Kurjer* umieścił na czele następujący artykuł:

„Spełniło się — od pewnego już czasu oczekiwane — zwiedzenie — przez Najjaśniejszego Pana — „starożytną“ Królestwa Polskiego stolicę, Warszawy.

Stolica ta w swych murach ujrzała obecnie swego „króla polskiego“, i widzimy — mówi dziennik moskiewski — jak uroczyście i z jakim zapałem powszechnym ludność jej powitała tego, w którego rękach spoczywa dziś z woli Opatrzności przyszłość i szczęście narodowości polskiej. Wstępując na grunt warszawski i pozdrawiając miejskich obywateli, którzy obyczajem słowiańskim ofiarowali Jego Cesarskiej Mości chleb i sól, Najjaśniejszy Pan rzekł do nich: „Proszę mieszkańców Warszawy podziękować; rad jestem, że się tu znajduje.“

Słowa te — czytamy dalej w „Kurjerze“ — wypowiedziały to wszystko, co mogło rzucić światło właściwe na stosunek władzy imperjum rosyjskiego do narodowości polskiej, a więc i państwa rosyjskiego oraz rządu do Polski.

„Rad“ jest monarcha rosyjski, że się znajduje w Warszawie wśród Polaków! To znaczy,

że i na gruncie polskim — wnioskuje dziennik — monarcha rosyjski uczuwa radość z oglądania ludności, otaczającej go i kochającej, a wiernie pełniącej na równi z innymi cesarską i państwową służbę.

Alboż inaczej się dzieje? Czyż istotnie państwo rosyjskie w ludności polskiej nie posiada cennej siły, dźwigającej na sobie narówni z resztą ludności wszystkie ciężary państwowe i wszystkie obowiązki prawych i wiernych poddanych? Zapomniawszy o wszystkich pociskach losu, o wszystkich przeciwnościach swego bolesnego żywota dziejowego, o wszystkich okropnościach klęsk doczesnych, pogodziwszy się ze wszystkimi możliwymi właściwościami swego otoczenia i złożywszy przyszłe losy swoje w ręce Wszechpotężnej Opatrzności, naród polski znowu żyć zaczął życiem oświeconej rasy, zdolnej do osiągnięcia najwyższych stopni oświaty. Gorliwie, jakby dla powetowania strat przeszłości, uprawia swą ziemię, doskonalą i rozwija przemysł, rzemiosła, handel, pracuje nad postępem sztuki, nauki i piśmiennictwa. Naród polski nie zakopuje — na wzór sługi „złego“ i „gnuśnego“ — talentów swoich do ziemi, lecz puszcza je w obieg na pożytek własny i całej Słowiańszczyzny.

Dlatego to narodowi temu powiedział jego monarcha, że „rad jest, iż się znajduje“ wśród niego.

I czyż podobna nie radować się, gdy się jest wśród ludności, prawdziwie religijnej, szczerze oddanej swemu kościołowi i duchowieństwu; ludności wstrzeźliwej, uczciwej, pracowitej, umiejającej gorąco kochać swą ojcowiznę, dzieje, kraj, mowę, oświatę i swą wiarę w przyszłość? Wśród takiej ludności oczywiście lekko się oddycha... Kraj polski — to nie naga pustynia; to ogród, uprawiony pracą i uzdolnieniem wielu pokoleń; to handlowo-przemysłowa oaza, pomyślnie współubiegająca się nietylko z resztą ziem rosyjskich, lecz i z sąsiednimi krajami zagranicznymi.

Ale nie należy też i o tem zapominać, że Polska — to straż przednia słowiańska przed germanizmem, i w tem jej położeniu, w tej roli i powołaniu tkwi wielka potęga uroku i wielkie znamie. Występując „ostatniem“ miejscu w szeregu innych, niezależnych ludów i plemion słowiańskich, zajmując dziś najskromniejsze stanowisko w rodzinie narodowości słowiańskich — Polacy nieodwołalnie — dzięki zbiegowi geograficznych warunków swego położenia i związku faktów dziejowych — znajdują się w czasie właściwym na czele wszystkich ludów słowiańskich w walce z germanizmem, w nieuchronnym i już rozpoczętym kulturalnym pojedynku świata niemieckiego ze światem słowiańskim. Fale germanizmu, uderzając się o skałę polską, już się rozpryskują i naprózno teraz marzył germa-

nizm i filary jego o przetworzeniu rasy polskiej w ciele Vaterland'u niemieckiego!

Nie pysznić się tedy potrzebujemy wobec kraju polskiego i polskiej narodowości; nie szukać tylko powodów do sprzeczek z nią i traktowania, jako nieprzyjaciela, winna społeczność rosyjska i rosyjska publicystyka. Owszem naśladować przykład monarchy, należy nadal również względem narodowości polskiej, jak względem innych, wchodzących do składu Rosji, okazywać taką samą względność, sprawiedliwość i uprzejmość, jakie w tej chwili są okazywane w stosunku do Warszawy i jej mieszkańców przy obecnem, pełnem znaczeniu odwiedzeniu ich przez Najjaśniejszego Pana.

Przyszłe losy stosunków między ludem rosyjskim i polskim są w ręku Opatrzności. Między bratnimi ludami — powiada „Kurjer“ — stojącymi nadto oko w oko wobec jawnego dziś już wroga wspólnego, bodaj winneby już były pierzchnąć przedawnione wspomnienia o waśniach dziejowych. Przeszłość winna ustąpić miejsca interesom terażniejszości i przyszłości, tembardziej że w tej przyszłości świta już chwila, gdy narodowi polskiemu nadarzy się jedyna a nie powtarzająca się sposobność zapłacenia w charakterze młodszego brata narodu rosyjskiego — jak się wyraża pismo — dobrem i poświęceniem się za wszystkie przykrości, jakich doznał odeń w przeszłym życiu.

Wobec przyszłego czynu szlachetności i braterstwa, który przypadnie w udziale, ma się rozumieć, narodowi polskiemu względem rosyjskiego — „niech znikną tamy“ — kończy „Ruski Kurjer“ — „wznoszące się między dwoma braćmi i niech odtąd nie zgoła nie przeskadza im w przebywaniu trudnej swej drogi dziejowej, w koleżeńskim wzajemnem oddziaływaniu i bratniej zgodzie, ufności i szacunku, jakie teraz już nakazuje monarsza wola Cesarza rosyjskiego“.

Tajemnicza zbrodnia.

Rzeszów, 13 września. Przed tutejszym trybunałem przysięgłych odbyła się w dniach 10 — 13 b. m. rozprawa główna w sprawie Michała Skrzypka o morderstwo. Tajemniczość i rodzaj zbrodni, jakoteż sposób jej wykrycia zainteresowały w wysokim stopniu publiczność, która licznie zapełniwszy salę rozpraw z niecierpliwością oczekiwała rozwiązania zagadki.

Stan rzeczy opowiedziany w krótkości, był następujący:

Po zmarłym w listopadzie 1872 Janie Kwaśniku właścianinie w Jastkowicach, w powiecie sądowym Rozwadowskim, pozostała druga żona Rozalja i dzieci z pierwszego małżeństwa, z których najstarsza córka Agnieszka liczyła lat 17. Majątek

Pamiętnik Heleny.

Urodziłam się w domu zamożnym, byłam jedynaczką. Rodzice kochali mię bardzo. Ojciec mój szanowany przez ogół, miał stanowisko wysokie i używał wielkiej popularności. Matka kobieta wyższego umysłu, cała oddana rodzinie, domowi, kochała męża miłością gorącą i całe życie poświęciła dla niego i dla mnie. W pierwszej młodości była bardzo piękną, lecz ubogą sierotą przy krewnych, życie jej upływało smutnie. Gdy poznał ją mój ojciec miała lat 18, w całym rozkwicie urody i młodości a przytem smutku wynikłego z jej położenia, zachwycił ją. Był bardzo bogaty, nie wahał się chwili, postanowił wyrwać biedną sierotę z otoczenia, które ją unieszczęśliwiało, dać jej opiekę, dom i miłość. Ojciec mój nie był młody; miał lat 40 wówczas, był słuszny, silnej pięknej postawy, ale twarz miał brzydka. Matce mojej jednak jak utrzymywała zawsze, podobał się od pierwszego razu, wtedy jeszcze, kiedy nie wiedziała ani o jego majątku, ani o jego zamiarach...

Pobrali się, wdzięczność matki nie miała granic dla ojca: wyrwana ze smutnego położenia, wzrosła bez uczucia, prawie na łasce, teraz otoczona szacunkiem i miłością zacnego człowieka, w dostatkach i poważaniu ogólnem, przysięgła poświęcić całe życie na uszczęśliwienie tego, któremu to wszystko zawdzięczała. Byli więc

bardzo szczęśliwi, jedno tylko pragnienie ich nie ziszczało się długo. Nie mieli dzieci. Ojciec z wiekiem coraz więcej uczuwał brak tego, matka radziła się lekarzy znakomitych, z głęboką wiarą modliła się o jedno choćby dziecko i chodziła pieszo do miejsc cudownych.

Po ośmiu latach nareszcie ziściły się pragnienia. Bóg wysłuchał i obdarzył ich córeczką.

Córeczką tą byłam ja. Z jaką radością została powitaną...! Z jakim uniesieniem ojciec mój przycisnął mię raz pierwszy do piersi, a kłękając u łóża żony zalał się łzami wdzięczności.

Lecz więcej już nie mieli dzieci, dla tego też wszystkie starania, całą miłość posiadałam ja jedynie. Największą przyjemnością rodziców moich było, godziny całe spędzać obok mnie, cieszone się każdym moim słowem, każdym najwinnym dowcipem dziecka, a myśląc, że będę piękną, dano mi imię: Heleny sławnej piękności greckiej. Tak mijaly lata. Z tłustego dzieciaka wyrosłam na dziewczynkę, którą trzeba było uczyć; matka moja mając wiele czasu wolnego oddała mi się zupełnie rozwijając mój umysł, ucząc religji i cnót potrzebnych kobiecie. Przytem sprowadzono mi guwernantkę bardzo wykształconą.

Z natury byłam dobrą, a przytem otoczoną wzorowym przykładem nie mogłam mieć nawet wyobrażenia o złem. Ale z latami wyrabiał się we mnie jakieś uczucie... jakiś rys charakteru niepojęty a niekorzystny.

Czułam się kochaną przez rodziców, lubianą

przez domowych, otoczoną wszystkim czego zapragnęłam i w domu było mi dobrze, byłam wesołą ale między obcemi czułam chłód niepojęty, czułam różnicę w postępowaniu w obec innych dziewczynek mego wieku. Uważałam, że patrzano na mnie dziwnie, o uszy moje odbijały się zdania, których nie mogłam zrozumieć, a które pomimo tego dotyczyły mnie boleśnie, zapamiętałam niektóre z nich i rozmyślałam szukając rozwiązania zagadki lub pytałam matki.

— Mamo, pani N. wczoraj powiedziała do męża patrząc na mnie — „lepiej nie mieć wcale córki niż taką jak ona“ co to znaczy?

Pan J. rzekł: Szkoda, że to nie chłopiec... chłopiec uszedłby jeszcze...

Nareszcie jedna z przyjaciółek mamy mówiła często do swej siostry.

— Co tu pomoże majątek... lepiej by było, żeby choć odrobinę przypominała swą matkę...

Opowiadając to mej matce i wlepiając w nią wzrok badawczy, zauważałam, że z widocznym smutkiem tego słuchała, a oczy jej napełniały się łzami.

— Nie uważaj na to córeczko moja droga — mówiła mi — sama dobrze nie rozumiem, ale to nie złego.

Widząc, że matce powtarzane słowa drugich przykrość sprawiają, zaniechałam tego, ale zauważałam, że czem byłam starszą, tem dłużej i smutniej spoczywały na mnie spojrzenia matki. Ojciec tylko zawsze jednako był wesoły, od urodzenia mego humor nie opuszczał go nigdy.

przejeżdżając przez ulicę Sykstuską, kartę legit. muzykanta p. Mozesa Schreiner'a z Drohobycza. Zgubiono: Pan Samuel Schön srebrne uszko od tacy na ul. Teatralnej. Pan Józef M. kartkę zastawną zakładu zastaw, kredyt. l. 88849 na srebrny kryty zegarek za 5 zł. zastawiony przed dwoma tygodniami.

Teatr, literatura i sztuka.

Teatr. Organ teatralny zapowiada, że sezon operowy w tym roku rozpocznie się 1. listopada. Dyrekcja cieszy się, że z powodu cholery we Włoszech sezon ten będzie świetny, bo mnóstwo śpiewaków na zimę będzie wolnych. Między innymi dyrekcja zapowiada na listopad przybycie Mierzwiskiego, a dalej przyjazd pani Wilt (!) i panny Foström, nowej gwiazdy berlińskiej, o której niedawno pisaliśmy.

Przewodnika gimnastycznego (organu Towarzystwa gimnastycznego „Sokol”, wychodzącego we Lwowie pod redakcją Dra Tadeusza Żulińskiego) opuścił prasę nr. 9 z września r. b. — Treść: Po czeskiej do Krakowa wycieczce. — W jakiej mierze szkoła powinna się zajmować wychowaniem obywatelskiem i w jaki sposób ma to zadanie spełniać. — Zarys ćwiczeń na skoczni (C. d.) — Sprawy lwowskiego towarzystwa gimnastycznego „Sokol”. — Kronika.

Podręcznik dla Stowarzyszeń zaliczkowych, jakiego od lat przeszło dziesięciu stowarzyszenia nasze się domagały, wyszedł właśnie z pod prasy drukarskiej jako donosiliśmy wczoraj, staraniem i nakładem p. *Zygmunta Medveczky'ego*. Pobieźne już przeglądnięcie tego pożądanego dziełka przekonuje o staranności i mozolnej pracy autora, którego nazwisko daje gwarancję pod względem gruntownej znajomości przedmiotu. Spis rzeczy przekonuje nas, że autor na 20 arkuszach ścisłego druku mówi o wszystkim, cokolwiek szczególnie dyrekcjom i radom nadzorczym stowarzyszeń zaliczkowych wiedzieć należy. Po przytoczeniu wszelkich ustaw, odnoszących się do Stowarzyszeń, zamieszcza teorię stowarzyszeń w zastosowaniu do prawodawstwa, załączając wzór statutu z licznymi komentarzami, stanowiącymi w całości interpretację ustawy z 9. kwietnia 1873, wzór regulaminu z instytucji służbowej dla urzędników. Następnie przedstawia zasady rachunkowości stowarzyszeń, przyszedł gruntownie uważa sprawę i sposoby obliczania procentów. Przy rachunkowości zamieszcza wzory wszelkich możliwych druków, jakich Stowarzyszenia używać w potrzebie znaleźć się mogą, jakoteż wzory korespondencji z sądami i władzami skarbowymi. Stosunkom Stowarzyszeń na zewnątrz, a szczególnie z innymi zakładami kredytowymi poświęca autor osobną część; przytaczając przy tej sposobności wszelkie instrukcje, wydane przez bank krajowy dla Stowarzyszeń, którym swe zastępstwo powierzył. Nadto umieszcza statut „Związku Stowarzyszeń” i najważniejsze tegoż uchwały. Szczególnie podnieść należy rozdział o obligacjach dłużnych, w którym autor bardzo szczegółowo omawia wszelkiego rodzaju weksle. W skromności swej powiada autor w przedmowie, oby podręcznik ten mógł oddać usługi, jakich z serca pragnie, w czym mu szczerze wtórujemy.

Ateneum warszawskie w najnowszym zeszycie (za wrzesień) zawiera obszerniejszą rozprawę „O wzrastaniu ludności” pióra młodego lwowianina pana *Alfreda Nossiga*. W pierwszej części swej pracy zestawil autor dotychczasowe poglądy na kwestję zaludnienia, poddając takowe krytyce, miejscami może za śmiałej. Druga część zawiera prawidła, według których zdaniem autora odbywa się ruch ludności, czyli — jak chce autor: „System krążenia w organizmie ludzkości” i dochodzi do konkluzji, że w miarę rozwoju ludzkości maleje siła rozrodcza, a zatem niema obawy stałej dysharmonji między zaludnieniem, a środkami utrzymania. Autor — upodobawszy sobie w parowaniu swoich twierdzeń w formie wzorów matematycznych, nazywa to próbą „mechanicznej teorii ludności”. Całą zaś część teoretyczną swej rozprawy nazwał autor próbą „Syntezy”, jakkolwiek nieopowiedział jej sakramentalną w takim razie „tezą” i „antitezą”, cała bowiem „analiza” w I. części nie zawiera ani jednego wyniku indukcyjnego badania stosunków, dla których mają być wykryte prawa, lecz same tylko rozbiory innych poglądów populacjonistycznych. Żałować należy, że autor nie zapoznał się bliżej z literaturą socjologiczną, takiego

np. zakroju jak Gumpłowicza „Rassenkampf”; toby go może było powstrzymało od zbyt śmiałych uogólnień i analogij takich jak np., że *ludność* (sic!) jest „złożoną jednostką organiczną”, która z natury swej podpada pod ogólny porządek organicznego bytu. Zresztą cała rozprawa nosi piętno żmudnej i sumiennej pracy nad obranym przedmiotem.

Teatra narodowe w Berlinie będą wkrótce na rozkaz królewski oświetlane elektrycznością.

Rubinstein przybywa 12go listopada do Berlina, gdzie będzie dyrygował w stow. św. Cecylii wykonaniem swego „Raju utraconego”.

Z Paryża piszą o nowym dramacie pp. Emila Moreau i George André p. t. „Un Divorce”, przedstawionym 10go b. m. w Wodwiln, co następuje: Dramat przenosi nas w te czasy, gdy Napoleon I. r. 1810 rozwiódł się z Józefiną i poślubił Marję Ludwikę. Jedną z dam honorowych nowej cesarzowej jest Djana Chesneau, rozwódka, dawniej żona pułkownika Huberta Chesneau, który w chwili rozbudzonej zazdrości porzucił swoją żonę. W pierwszym akcie opowiada on swej siostrze jak do tego przyszło, jak widział kapitana v. Kersen opuszczającego dom, a wkrótce potem spotkał Djana z paczką listów, które ona sposterzegłszy go w ogniu rzuciła i bronila tak długo, póki nie spopielalały.

Paulina Chesneau przyznaje się wtedy bratu, że listy te były pisane do niej, i że posłała ona je umyślnie przez kapitana szwagrowej do przechowania. To jednak, czego się obawiał podejrzliwy mąż przed laty, stało się teraz. Kapitan i Djana kochają się i pobiorą, mimo odradzań Pauliny. W wieczór ślubny staje przed nimi na progu komnaty spiałonej pułkownik, a Djana woła na widok jego przerażona: „Mój mąż!” Rozpoczyna się walka pomiędzy dawnym a nowym mężem i w dawnym układzie dramatu rzecz kończyła się pojedynkiem i śmiercią dawnego męża, w obecnej redakcji zaś ustąpieniem pułkownika pod presją wymowy Pauliny. W przedstawieniu brała udział panna Lesage (Paulina) i Montigny (Kersen).

Kronika sejmowa.

Posiedzenie III. 17 września. Zagajenie posiedzenia o godzinie 11 minut 25.

Pan sekretarz odczytał spis petycji:

Rektorat szkoły politechnicznej we Lwowie o subwencję na cele naukowe. Szkoła przemysłowa w Drohobyczu o subwencję na rok 1885 i jednorazowy datek w kwocie 400 złr. Żabno gmina o subwencję na przekopanie rowu celem zapobieżenia wylewom wody. Pogorzelec gminy Wasylowa o zapomogę. Karolina Juhel wizytatorka Siostr Miłosierdzia w Krakowie o subwencję. Kozowa gmina w sprawie reformy jarmarków i targów. Bogusz Zygmunt Stęczyński literat o zapomogę. Towarzystwo weteranów wojskowych Następcy Tronu Arcyksięcia Rudolfa o subwencję. Lwowskie koło literackie o udzielenie Zakładowi narod. imienia Ossolińskich rocznej subwencji w kwocie 3000 zł. Gmina Toków uprasza, by ją do postawienia murowanej szkoły w drodze egzekucji nie zmuszano. Podhajce, wydział powiatowy w sprawie systemizowania szkół ludowych w tamtejszym powiecie. Komitet dla zabezpieczenia brzegów rzeki Sanu w Nisku o subwencję na budowę wodne. Komitet ku niesieniu pomocy pogorzalcem w Rawie o zapomogę. Żegluga parowa na Dniestrze o subwencję. Gródek gmina w sprawie budowy koszar dla jednego bataljonu. Zarząd bursy im. J. Kaczkowskiego w Drohobyczu o subwencję. Obywatele okolicy Nadbialskiej w powiecie Tarnowskim o regulację rzeki Białej. Towarzystwo pedagogiczne w Drohobyczu o subwencję na rok 1885 dla tamtejszej szkoły żeńskiej. Towarzystwo muzyczne „Harmonia” we Lwowie o stałą subwencję. Towarzystwo rolnicze w Krakowie o wyjednanie u c. k. Rządu opustu podatków na gruntach powodzią dotkniętych. Gmina Radobna o wynagrodzenie szkół, wyrządzonych przez dzikie zwierzęta. Wojników gmina w sprawie reformy jarmarków i targów. Gmina Podbereze w sprawie regulacji rzeki Świcy. Kropiwnik gmina o bezpłatny pobór surowicy solnej. Albin Kisielka kancelista Wydziału krajowego o zaliczkę na płacę w kwocie 500 zł. Lekarze i urzędnicy szpitalu krajowego im. św. Łazarza w Krakowie o przyjęcie na fundusz krajowy połowy należności stemplowych od dekretów nominacyjnych. Waclaw Kostkiewicz o subwencję celem wydoskonalenia się w zawołdzie litograficznym w szkole przemysłowej

w Salzburgu. Jan Serafinowicz litograf o subwencję w kwocie 500 zł. Amalia Abendrot o subwencję dla córki Ireny, celem kształcenia się w śpiewie. Miasto Kraków o zwrot wydatków poniesionych od r. 1879 do 1883 na stały kwaterunek wojskowy. Trembowla, Wydział powiatowy o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki 20.000 zł. na cele drogowe. Mieszkańcy miasta Nowego Sącza i okolicy o zaprowadzenie całodziennej służby na poczcie w Nowym Sączu. Komitet spółki wodnej w Dobczycach o zapomogę 5000 i pożyczkę 5000 zł. na regulację Raby. Eugeniusz Steinberg o zasilek celem dalszego kształcenia się w akademji sztuk pięknych w Monachium. Karol Ludwik Różanowski kancelista Wydziału krajowego o zaliczkę na płacę równającą się jednorocznej płacy. Husiatyn Wydział powiatowy o przeniesienie Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola. Komitet szkoły przemysłowej izraelickiej im. Marka Bernsteina o subwencję 300 zł. Chodorów gmina w sprawie budowy drogi krajowej Rohatyńsko-Stryjskiej.

Przy petycji gminy Chodorowa o budowę drogi do Rohatyna i Stryja zabrał głos poseł Henzel i wniósł przekazanie takowej Wydziałowi krajowemu co też przyjęto.

P. Ludwik Wodziecki wniósł imieniem komisji kultury krajowej wniosek, ażeby takowa mogła wzmocnić się jeszcze jednym członkiem. Przyjęto.

Z porządku dziennego nastąpił wybór komisji z 5 członków dla spraw nietykalności poselskiej i komisji kolejowej z 12 członków.

Do komisji dla spraw nietykalności posłów wybrani pp. Jaworski, Jędrzejowicz Edward, Hausner, Madejski i Żywicki.

Do komisji kolejowej zaś wybrani pp. Biliński, Chrzanowski, Czaykowski, Golejewski, Gross, Hausner, Jaworski, Matkowski, Stadnicki Jan, Struszkiewicz, Tarnowski Jan i Wierzbicki.

Nastąpiło pierwsze czytanie wniosku p. Romaneczka w sprawie wykonywania przepisów o polowaniu, który opiewa:

Zważywszy, że prawie we wszystkich miejscowościach pod lasami położonych, mniejsi właściciele ziemscy doznają co roku bardzo znacznej szkody w ziemiopłodach, a także w bydle od leśnej zwierzyny; zważywszy, że przyczyną tego jest w głównej mierze niedokładne albo niewłaściwe wykonywanie ustaw o polowaniu i posiadaniu tudzież noszeniu broni. Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się c. k. Rząd, by c. k. Starostwom polecił dokładniejsze a potrzebom rolników odpowiednie wykonywanie tych ustaw a mianowicie: 1. ażeby w tych miejscowościach, gdzie leśna zwierzyna, osobiście dziki i niedźwiedzie, robi szkody w ziemiopłodach lub bydle, wydawały c. k. Starostwa paszporty na broń wszystkim porządnym i zagrożonym gospodarzom; 2. ażeby licytacje polowania gminnego starostwa przeprowadzały o ile możliwości na jak największą korzyść i stosownie do woli właścicieli gruntów, w gminie położonych, jak co do wysokości czynszu za polowanie, jak i co do osoby wydzierżawiającej polowanie; 3. żeby c. k. Starostwa przeprowadzały jak największe wyniszczanie zwierzyny szkodliwej dla rolników; 4. żeby c. k. Starosta przeprowadzały szybkie i sprawiedliwe wynagrodzenie szkód, zdziałanych przez leśną zwierzynę.

Poseł Romaneczuk w dłuższej przemowie uzasadnił swój wniosek. Statystycznie wykazał ogrom szkód rok rocznie przez drapieżne zwierzęta, przeciw którym włościanin nawet bronić się nie może, gdyż niewolno mu nosić broni. P. Romaneczuk doszedł do hazardownej cokolwiek konkluzji, że w Galicji dziki doznają troskliwszej opieki jak włościanie. Dalej zali się mowca na rozporządzenie władz zakrawające na ironję, którem polecono skarżącym się na szkody gminom bronić się od drapieżników kijami i kamieniami.

Ostry zakaz posiadania broni nie jest niczem uzasadniony, szczególnie jeżeli chodzi o gospodarzy porządnym a nawet naczelników gminy. Wreszcie prosił o odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej. Przyjęto.

Z porządku dziennego nastąpiło pierwsze czytanie ostatecznego sprawozdania Wydziału krajowego o budowie gmachu sejmowego, p. Pietruski wniósł odesłanie tego sprawozdania do komisji administracyjnej. P. Antoniewicz zaś prosił o odesłanie do komisji budżetowej. Przy głosowaniu przyjęto wniosek p. Pietruskiego.

Z porządku dziennego nastąpiło sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego co do przeniesienia miejscowości Tarnawa dolna i górna, z okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Żywcu i c. k. sądu powiatowego w Słemieniu, do c. k. starostwa powiatowego i c. k. sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Wadowicach. Komisja administracyjna przychyliła się do wniosku Wydziału krajowego a Sejm ten wniosek uchwalił.

Nastąpiło sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego z dnia 4 lipca 1884 l. 19774 — co do przeniesienia miejscowości Bratkowce z okręgu c. k. starostwa powiatowego w Tłumaczu i c. k. sądu powiatowego w Tyśmienicy — do okręgu c. k. starostwa powiatowego i c. k. sądu miejsko-delegowanego w Stanisławowie. Przyjęto przeniesienie.

Nakoniec p. Zarski odczytał sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji osady Kłodno, powiatu Limanowskiego, o utworzenie osobnej gminy politycznej, ewentualnie o wydzielenie jej ze związku gminy Męciny, a przyłączenie do związku gminy Chomanic, powiatu Nowo-Sądeckiego. Na wniosek komisji Sejm nie przychylił się do tej petycji.

Komisja dla nietykalności poselskiej wybrała przewodniczącym p. Hausnera, zastępcą p. Jaworskiego, sekretarzem p. Żywickiego.

W komisji dla gospodarstwa krajowego został przewodniczącym p. Ludwik Wodzicki, zastępcą p. J. Tarnowski, sekretarzem p. Struszkiewicz.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 50.

Następne posiedzenie w piątek o godzinie 11ej z rana. Na porządku dziennym:

1) Wybór 1 członka do komisji gospodarstwa krajowego, w myśl wniosku p. L. Wodzickiego.

2) Sprawozdanie komisji administracyjnej o ustawie budowniczej dla miasta Lwowa.

3) Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycjach.

W komisji „Matce“, która układała listę propozycyjną dla wyboru komisji kolejowej, reprezentanci partji rządowej oświadczyli, że rezygnują z powołania do niej swoich członków. Mimo to „Matka“ postawiła ich dwóch na liście. Przy wyborze komisji kolejowej głosowała cała obecna partja rządowa za listą z wyjątkiem trzech, którzy swoją opozycję zmanifestowali oddaniem białych kartek.

Telegramy „Kurjera Lwowskiego“.

Wiedeń 17 września. (godz. 12 w nocy). Cesarz przed chwilą powrócił tu ze Skierniewic, wyjechawszy stamtąd przed południem. Jutro popołudniu odjeżdża on stąd na otwarcie kolei arletańskiej, a powróci dopiero d. 22 bm.

Praga, 17 września. Wobec wniosku Herbsta, postawionego w sejmie na podział administracyjny, kraju protestują dziś wszystkie dzienniki przeciwko projektowi podziału. *Narodni Listy* i *Bohemia* zostały skonfiskowane.

Budapeszt, 17. września. Posłowie antysemitcy przygotowują umyślny adres do cesarza. Partja ta jednak rozbiła się na dwie frakcje, na prawnopolityczną pod wodzą Andreańskiego i na niepodległych pod komendą Onody'ego.

Wiadomości polityczne.

Wiedeń 19. września. Cesarz uda się 18. wieczorem z Wiednia koleją zachodnią na Salzburg i Wörgel do Stams i po inspekcji tyrolskiego batalionu strzelców, ruszy do Innsbruku, a 20. o 8ej z rana pociągiem dworskim pojedzie koleją Arlborską do Bregencji, dokąd przybędzie o 3 popołudniu.

Dnia 14. b. m. odbyło się tu zgromadzenie

około 300 robotników, które zwróciło się przeciw uchwałom wiecu przemysłowców.

Praga 17 września. Z powodu otwarcia w Reichenberg czeskiej szkoły ludowej, zaszły w tem mieście zbiegowiska uliczne, które zniewoliły policję do interwencji.

Serajewo 17. września. Dnia 9. b. m. skazał sąd wojenny w Tirnowie trzy osoby, którym udowodniono, że mordercom poręcznika Culinowica udzieliły pomocy do wykonania zbrodni, na śmierć przez powieszenie. Sąd zebrał się o godzinie 7ej zrana, o 11ej zapadł wyrok, a o pół do 12ej został takowy wykonany. Nazwiska powieszonych są: Pero-Gjozem, Gjuzo-Perzulf i Nikola-Perzulf. Urzędnicy austriacy w całym okręgu, otrzymali strażę przyboczną, gdyż ludność z powodu tych egzekucyj występuje nadzwyczaj groźnie i prowokująco.

Skierniewice 16 września. O godzinie 12 podano w najściślejszym kółku śniadanie dla monarchów i wielkich książąt, poczem wszyscy udali się do pobliskiego zwierzyńca na polowanie na sarny. Carowa jechała z cesarzem austriackim, car z niemieckim. Cesarz austriacki był w mundurze jenerała moskiewskiego, cesarz Wilhelm, car i w. książęta w ubiorze myśliwskim. Po godz. 4 powrócili: cesarz niemiecki z carową, austriacki z carem. Tymczasem przybył w. ks. Michał Mikołajewicz z synami Michałem i Jerzym z południowej Moskwy, gdzie uczestniczyli w manewrach. W. ks. Michał zaraz po przybyciu złożył wizytę cesarzowi austriackiemu w mundurze austriackim a niemieckiemu w pruskim.

Podeczas polowania monarchów Bismark Giers i Kalnoky konferowali prawie dwie godziny, poczem Bismark do parku na spacer powozem wyjechał. Następnie wszyscy trzej ministrowie byli razem u fotografa, gdzie kazali sobie pokazać pojedyncze sceny ze zjazdu. O godzinie pół do 7. wieczór był Kalnoky u cesarza Wilhelma.

O godz. 7. był obiad rodzinny na zamku, a równocześnie na zamkowym dworcu kolejowym stół marszałkowski. Obecni byli: carowa, trzej cesarze, wielcy książęta, w ks. Marja Pawłówna, ks. Koczubejowa, hr. Apraxinowa, panna Ozerów, Bismark, Kalnoky, Mondel, Wolkenstein, Albedyll, Lehdorff, Radziwiłł, Schweinitz, Werder, Woroneów-Daszaków, Tołstoj, Giers, Wannowski, Hurko, Łobanów i Czerwin. O godzinie 9. wieczór teatr a potem herbata.

Berlin 17. września. Bennigsen wystąpił w tych dniach na naradzie liberalnym zebraniu z mową, w której z równą surowością występował przeciw skrajnej lewicy i prawicy i zarecażał, że tylko w takim razie pożytecznie by mogła działać reprezentacja wspólnie z rządem, jeżeliby wspólnie działali umiarkowani konserwatyści z takimiż liberałami.

Paryż 17 września. Według *National*, Niemcy miały podjąć się zadania nakłonienia Chin do ustępstw.

Paryż 17. września. Festyn dany w Tuilerjach 14. b. m. na rzecz ofiar cholery, przyniósł netto 60.000 fr.

Neapol 17 września. W dobie od godziny 4 d. 15 do tejże godziny d. 16 zasiało na cholere 432 a zmarło 141 osób. — Syn króla wysp Sandwichskich zmarł.

Petersburg 17 września. *Journal de St. Petersburg* pisze o zjeździe trójcesarskim: Zjazd w Skierniewicach dominuje obecnie nad całą sytuacją. Nie ma on na celu ani formalnych aliansów, ani specjalnych rokowań, uswięca tylko porozumienie, aby każda kwestja łącząca monarchów na podstawie *status quo*, jeżeli interesa się zgadzają, wspólnie była popierana, aby różnice interesów załatwić i solidarnie utrzymać porządek, sprawiedliwość i spokój. Dzięki tej zgodzie będą szanowane traktaty, na których opiera się europejskie *status quo*. Trzy narody, które chcą z sobą współzawodniczyć tylko w rozwoju moralnym i materialnym, zamieniają przez swych władców między sobą rękojmię bezpieczeństwa i powodzenia.

Z okazji zjazdu wykazują półurzędowcy, że sojusz francusko-moskiewski jest niemożliwy a konflikt z Austrią i Niemcami nieprawdopodobny; tudzież zapewnijają, że Moskwa zręka się polityki czynnej na półwyspie bałkańskim i najbliższym celem akcji moskiewskiej jest zdobycie Persji.

Gospodarstwo przemysł i handel

Szósty targ zbożowy we Lwowie. „Co to komu szkodzi“ — tak odpowiedział jeden z głównych aranżerów targu na nasze przedstawienie, że ostatnie targi zrobiły kompletne fiasko. „Cóż to komu szkodzi“ — że właściciele hotelów i restauratorzy zarabiają na uczestnikach targu — koszta urządzenia targu są pokryte — gdyby nawet żadnego interesu nie zrobiono, nikt szkody nie poniesie. Na te argumentacje odpowiemy tylko tyle — i w takim razie targ zbożowy jest tylko zabawką dla komitetu, kilku panów przystraja tużurek kokardką, wygłoszą mówki powitalne i pożegnalne, zejdą się i rozejdą uczestnicy i comedia finita. Ależ nie zapomnijmy o tem, że po każdym takim targu panuje „katzenjammer“, a przybyli głównie z zagranicy uczestnicy narzekają na komitet, który wziął ich tylko na kawał i nie zastanowiwszy się nad tem, czy targ międzynarodowy we Lwowie miał w ogóle rację bytu — sprosił ich na to, ażeby wydadli pieniądze na przyjazd i koszta pobytu. Na tem traci tylko kredyt kraju i dojdzie do tego, że na jednym z przyszłych targów pojawi się komitet in pleno, a oprócz tego służba i personal bufetowy.

W jednym z przyszłych numerów *Kurjera* będziemy się starali wykazać, dlaczego dotychczasowe targi we Lwowie zrobiły fiasko, dziś tylko zaznaczamy, że komitet przygotowuje targ z ogromnym pośpiechem. Jedyną dodatnią stroną dotychczasowych targów było dość skrupulatne sprawozdanie z urodzajów w kraju i zagranicą, natomiast tegoreczne sprawozdanie ułożone jest niedbale i pobieżnie.

Wczorajszy targ nie był wcale ożywiony. transakcyj zgłoszono do sekretarjatu bardzo mało, a na boczku kilka zaledwie dokonano transakcyj, a to głównie w spirytusie. Do sekretarjatu zgłoszono wczoraj:

Pszemica. P. Polanowski sprzedał loco Sokal 10 wagonów po 8.10, loco Jezierna sprzedano 10 wagonów po 7.50, loco Złoczów (bank rolniczy), 2 wagony po 7.50, loco Poturzyca, 3 wagony po 7.50 loco Borki wielkie, 2 wagony po 7.50, loco Korszów 5 wagonów po 7.35.

Żyto, loco Miskolecz 5 wagonów po 6.55, loco Zadwórze 5 wagonów po 6, loco Radymno 2 wagony po 6.55.

Jęczmień 3 wagony loco Jezierna po 6 zł., 3 wagony loco Podzamcze po 6.60.

Rzepak, 5 wagonów loco Korszów po 11.25, 3 wagony loco Bełz po 11.30, 15 wagonów po 12.50 na rachunek zagraniczny.

Groch, 2 wagony „Victoria“ loco Bursztyn po 8 zł., 2 wagony (bobiku i grochu) loco Zadworze para po 12.50.

Okowita, loco Lwów 100 wiader, towar gotowy po 14.52, 500 wiader loco Tarnopol po 12.50 (z dostawą 300 wiader w październiku-listopadzie a 200 wiader vacant).

Owies 2 wagony loco Czerniowce a 5.30 towar gotowy, 3 wagony loco Ickany a 4.80.

Na boczku sprzedano spirytusu: 1200 wiader loco Jezierna na listopad — maj po 12.76, 800 wiader loco Tarnopol na listopad — styczeń a 12.40, 600 wiader loco Złoczów, towar gotowy a 13.35, 600 wiader na maj loco Stanisławów a 12.40.

O godzinie 12 w południe ogłoszono premjowanie wystawców chmielu.

Do komisji weszli pp. Kokurewicz, Kaufmann, Serner, Kiselka, Russman i Doms.

Dyplomy honorowe otrzymali pp. Felicjan Szybalski z Morawicy (dla chmielarza 30 zł.), książę Adam Sapieha z Krasiczyna (dla chmielarza 25 zł.), hr. Alfred Potocki (dobra pod Lwowem — dla chmielarza 25 zł.).

Listy pochwalne otrzymali pp.: hr. Alfred Potocki (dobra Łanuckie), hr. Alfred Potocki ze Starogo Siola, Władysław Rozwadowski z Dembicy (dla chmielarza po 20 zł.), Zygmunt Dembowski z Kosienic, Ludwik Babicki z Wykot, hrabina Rozalja Zamojska z Ohladowa i Bolesław Wierzchlejski z Kobarowic (dla chmielarzy po 15 zł.).

Kraków, 17go września. Z początkiem dzisiejszego targu na Kleparzu, ruch i obrót były więcej ożywione, które atoli ku końcowi targu znacznie opadły.

